

Základem je mít páru

Obrázky z obyčejného života strojuvůdce Jaromíra Kačírka

V úhledném domku ve Veltěžích žijí manželé Kačírkovi. Jaromíra Kačírka jsem vám před časem představila jako nadšeného hasiče. Možná však nevíte, že dokáže profesionálně roztopit parní lokomotivu nebo vypěstovat na holubí hlavičce výstavní „červený plamínek“.

Jaromír Kačírek se vyučil se v dílnách ČSD. Jako první a nejdůležitější část učení byla obsluha parní lokomotivy. „Pára je základ! A k tomu, aby ji bylo dostatečné množství, potřebujete pořádně roztopený kotel. Ten byl roztopený za tři až čtyři hodiny. Vzalí jste haldu dřeva, nejlíp šošny z rozbitých vagonů, mastný hadry, polilo se to naftou a pak už se jen přikládalo uhlí. Fasovali jsme uhlí hnědé a jako bonbónek trochu uhlí černého. Do tendru přišlo 160 až 180 q uhlí, do mašiny 35 kubiků vody. Později jsme měli štokr, který uhlí sypal přes šroub. Když jsem se učil topit, pamatuji si, že nákladní vlak spotřeboval do Prahy okolo 90 q uhlí, osobáčky tak ke třiceti metrákům. To se nakládalo do kotle po třiceti lopatách do stran – předně musely být obloženy stěny, dvacet lopat šlo do půli. Nejvíce jsme spálili cestou na Rakovník, kde je velké převýšení,“ vysvětloval mi zákonitosti přikládání do parního kotle.

Dokonce přidal k lepšímu i příhodu z natáčení. „Do Mostu jeden čas vozili lokomotivu z Ruska – a ty měly namontovanou

houkačku z parníku. Nevydrželi jsme to a jednu takovou houkačku jsme si přivlastnili. No to bylo haló! Snad nejvíce se to lodní

houkačku z parníku. Nevydrželi jsme to a jednu takovou houkačku jsme si přivlastnili. No to bylo haló! Snad nejvíce se to lodní

zabrzdit. Filmaři to naštěstí měli s drahami dobře domluvené, takže to ostatní mašinfírové věděli, co se děje a ke karambolu nedošlo. Na lokomotivě jsem jezdil dvacet roků. Pak jsem pracoval v dílnách a byl jsem i vedoucí čtyř údržby. Doma čekalo pole, záhumenka, traktor, napracovali jsme se dost.“

Značnou část Kačírkovic zahrady zabírá rozměrný holubník a králíkárna. Pán je nadšený chovatel holubů plemene Český stavák – červený plamínek. „Holuby chovám snad od narození. Držel je už můj tatínek. Chov tohoto holubiho plemene je docela náročný, hlavně vypěstovat vpředu na holubí hlavičce „plamínek“ červeného peří.“ Také příprava staváků na výstavu je hotová věda. Spolu s manželkou Miluší holoubkům „plamínek“ upravují, nožky a červenou obroučku okolo očí potírají olejíčkem, aby měl holub krásnou barvu.

Navíc pan Kačírek chová králíky Novozelandské červené. Všem říká Ferdo a prodává je na chov. „Králíci dobře zejména rostou po vojtěškově senu. Teď už tolik nezbyývají síly, tak si raději to seno objedná. Taky musí mít kdispozici stále čerstvou vodu – v zimě teplou a občas i octem, kvůli nemocem. Nezbytné je každoroční očkování. U králíků je zase důle-

Český stavák – červený plamínek v detailu.

žitý typ, srst, postoj. Zvíře nesmí mít „sražený“ zadek, ale musí ho mít kulatoučkový jako pořádná pěkná ženská,“ láskyplně vysvětluje pečlivý chovatel a jeho paní mu s porozuměním naslouchá.

„S Miluškou jsme se seznámili na prvního máje v Lounech. Celý život moc rádi tancujeme. Dříve chodívali na zábavy i do okolních vesnic. Děti máme v Lounech. Dcera má hospůdku, syn se potatil, dělá v Lostru. Tady ve Veltěžích se nám žije dobře. Myslím, že se teď obec hodně zlepšila. Táhla tudy prostředkem vsí taková nepěkná rokle, házel se tam nepořádek. A teď je všechno zahrnuté, upravené, uklizené,“ líbube si pan Kačírek.

Přípravila Květa Tošnerová

Mravenci Vladimíra Franze unesou i Madonu

LOUNY - Vrchlického divadlo v Lounech se vedle divadelních představení a hudebních koncertů soustřeďuje i na výstavy výtvarného umění. Ale zatímco Galerie Benedikta Rejta se zaměřuje – jako muzeální instituce – na časem prověřené špičky a Galerie XXL se zase naopak objevuje nejnovější výtvarné výboje, hledá si lounské divadlo cestu mezi těmito dvěma krajnostmi s přihlédnutím k umělcům spjatých s regionem. Zdánlivou výjimkou je současná výstava obrazů Vladimíra Franze, nazvaná V nový život.

Umělec je sice s Louny spjat jen velmi volně, ovšem s universem divadla ho spájí výtečná scénická hudba, kterou skládá, a permanentní maska, již má – jako nekompromisní vyznavač bodyartu – vepsanou nejen do tváře. Svou bytostí spojuje neoddelitelně svět divadla, hudby a výtvarna, je syntézou těchto tří základních uměleckých oborů. A určitou provokující harmonii a teatrálnost v sobě mají i jeho velkoformátové malby vystavené v divadle.

Všechny – až na jedinou výjimku (Rybniček – pulci, vázky a svatá larva, 1997) – byly namalované v posledních třech letech (některé veřejně vystavené úplně poprvé) a spolu s Franzem je tvořila i všemocná postmoderná. Ta, která osvojila lidstvo od jha ideologií budujících řád z lidských kostí, ale nenabídla místo nich nic jiného než ironii a chaos. Dovoleno je vše, ale také nic nemá svou hodnotu. Ani ona sama. Protože i ironie požívá své děti. A tak klidně mo-

hou být vedle sebe Miky Maus, Ferda Mravenec, neonové srdce a Bohorodička (Madona nesená mravenci, 2005) nebo třeba Masaryk, Gottwald, Havel a Špejbl (Republika slaví narozeniny (prezidenti), 2006). Je to hezké, je to vtípné, pro pár staromilců

Rozměrné všemohoucí obrazy Jana Franze poutají pozornost běžných návštěvníků divadla, ale i estétů a uměleckých gurmánů.

pohoršlivé a šokující, ale beznadějně povrchní.

Ovšem i monumentální povrchnost může být působivá, jak dokazuje „Madona“, šestimetrová variace na oltářní obraz, nebo jiné velké formáty (Ježíš na mazlení, 2004). Ale i jejich těžiště spočívá jen na prvním dojmu. Možná jsem nespravedlivý, protože to ironizuje podobnou prvoplánovost vážného náboženského umění, které mělo ulidit v kostelech vzbuzovat ohromení a tím jimi manipulovat. Přesto mnohem přesvědčivěji působí

cyklus Franzových krajin (např. Ježíšek v bouři, 2003, Pozdrav z prázdnin, 2006) nebo ironicky kýčovitý manifest V nový život (2006). Metoda se jemně modifikuje, slábné křečovitost a chtěnost, mizí verbální doslovnost. Pak i šestimetrový oltář není jen legrační, ale probleskuje jím opravdový a ambivalentní osud jednoho ukřižovaného člověka (Houby – Ježíš – Jahody, 2003).

Ve většině Franzových obrazů se mísí nadčasové symboly, politická karikatura, moralistní odér aalfabetických hesla, vše sepnuto „sicherhajskou“ ironií. Spadají do podobné kategorie jako Knížákova Václavka a Dášenska nebo Davidovo konceptuální neonové Srdce nad Pražským hradem. Otázkou je, zda takto spoléhající na kontext nebudou za pár let srozumitelné jen s objemným poznámkovým aparátem. To je ovšem riziko každého takto angažovaného a společensky kritického díla, které míchá umění a aktuální publicistiku, každého satirika – třeba i malujícího. Nicméně ve svém celku je výstava ve Vrchlického divadle působivá a vlastně osvěžující po všech těch „nečasových“, ale smrtelně vážných abstrakcích. Přesvědčit se o tom můžete až do 28. června.

Jan Vnouček

Žatec a Louny jsou nabízeny v aukci

Součástí rozsáhlé kolekce rytin a litografií jsou i naše královská města

LOUNY, PRAHA (red) - Aukční síň Vltavín nabízí k prodeji přes internet mimořádné množství rytin a litografií. Jsou na nich zobrazena všechna významná města v 18. a 19. století. Mezi pěti stovkami uměleckých kusů je desetina zobrazení severočeských měst a hradů. Sběratelé starých tisků nebo obdivovatelé historie mají jedinečnou šanci, jak doplnit sbírku či se jen pokochat pohledem na historická ztvárnění měst. Součástí rozsáhlé kolekce jsou i historické mapy českých zemí i jednotlivých lokalit z různých dob.

Umělecká díla se prodávají se pohybuji od 500 do zhruba 4000 Kč, průměrné kolem patnácti set. Vybočuje snad jen cenná mapa Čech a Moravy kreslíře a rytce Matthauma Seuttera. Království vyryl do mědi v roce 1750, vyvolávací cena je 10 000 Kč.

Louny. Mědirytina od neznámého autora vytištěná v roce 1820. Tisk je velký 14 x 17,3 cm. Vyvolávací cena 1500 Kč.

Pro obdivovatele českého Středohoří má internetová aukce Vltavínu obzvláštní půvab. Prodávají se tisky s Žatcem, Louny, Lovo-

sicemi, ale i hrady Hasištejn, Kamýk či Házmburk. Zarostlé zříceniny a romantické pohledy na lázně či jiná výletní místa byly totiž velmi oblíbené mezi vydavateli kolekcí, kteří rytce zaměstnávali. Právě český sever, kde máme zříceninu téměř na každém druhém kopci, jistě nároky zájemců o tento druh umění v romantismu uspokojoval.

Mimořádná aukce má název České země 19. a 20. století v obzorech – český místopis.

„Jde o několik let shromažďovanou kolekci děl,“ říká Robert Hédervári, majitel pražské galerie Vltavín, která on-line aukci pořádá. Většina děl

patří soukromým sběratelům, kteří je na trhu nabízejí a aukční síň je přesvědčena, aby se stala součástí rozsáhlé jednorázové akce - v tomto případě se prodejce a majitel o cenu podělí.

Vltavín na svém webu provozuje aukce již několik let. Přes internet prodává hlavně grafi-

Královské město Žatec. Mědirytina Vincence Morstadta (1802 - 1875) z roku 1830 i s dvojjazýčným popisem. 12,8 x 17,4 cm. Vyvolávací cena 1000 Kč.

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

☉ Beta karoten pro zdravé opalování

Sluníčko potřebujeme k životu, je nezbytné k tvorbě vitamínu D, příznivě ovlivňuje naši psychiku. Ale co v malém množství prospívá, ve velkém škodí! Slunce je také zdrojem širokého spektra záření. Patří sem infračervené záření, viditelné světlo a ultrafialové záření. Ultrafialová (UV) složka má na kůži největší vliv. Podle vlnové délky se UV záření dělí na UV A, UV B a UV C.

☉ Jak záření škodí?

Nejkratší vlnovou délku a neškodlivější účinky má složka UV C. Je téměř zcela pohlcena ozónovou vrstvou atmosféry. UV B záření je ozónovou vrstvou pohlceno asi z poloviny a UV A prochází na zemský povrch kompletně. UV A záření vyvolává na kůži především rychlé opálení s krátkým trváním. Proniká pokožkou až do horních vrstev škrý (podkoží), kde poškozuje vazivo. Je zodpovědné hlavně za předčasné stárnutí kůže, výrazně se podílí na vzniku fototoxických a fotoalergických reakcí. UV B záření proniká pouze do pokožky. Je příčinou spálení kůže a zánětu, který se projevuje bolestivým zarudnutím pokožky, případně otokem osluněné oblasti či vznikem puchýřů. K zhnědnutí kůže dochází pomaleji, teprve po odhojení zánětu.

☉ Ochrana před zářením

Bezpečná doba pobytu na slunci a doba pro vytvoření dostatečného množství vitamínu D činí řádově několik minut denně. Pro člověka se světlou a citlivou pokožkou je přemíra slunění rizikovější. Karotenoidy v přírodě chrání buňky rostlin před spálením ultrafialovými paprsky. Člověk je součástí přírody a podobný ochranný mechanismus najdeme také na kůži.

☉ Beta karoten

Jde o přirozené barvivo, které funguje podobně jako pigment pokožky (melanin) tím, že pomáhá chránit pokožku před slunečním zářením. Beta karoten je nejznámější z 50-ti karotenoidů. Ty jsou schopny se v těle přeměnit na vitamín A. Vstřebávání probíhá v tenkém střevě. V organismu je pouze část z celkové přijaté beta karotenu přeměněna na vita-

mín A. Přetváření se řídí množstvím vitamínu A v organismu. Pokud je ho dostatek, intenzita přetváření se snižuje a zbytek se skladuje v tukových tkáních, např. v kůži nebo játrech. Z tohoto důvodu není možné se beta karotenem jako zdrojem vitamínu A předávkovat. Denní doporučená dávka nebyla nikdy stanovena, v ČR se doporučuje 6-16mg/den. Dávka 50-200mg/den se udává jako hranice bezpečnosti. V případech vyššího příjmu karotenoidů anebo při některých chorobách (diabetes melitus, zvýšená hladina cholesterolu, poškození ledvin) může dojít k nahromadění beta karotenu (hyperkarotenodermii), které se projevuje zažloutnutím kůže, zejména dlaní a chodidel. Tyto příznaky odezní po vysazení karotenoidů.

☉ Rajčata také chrání!

Další ochrannou látkou je lycopen obsažený v rajčatech. Má ochranné účinky a podporuje zbarvení pokožky během opalování. Astaxantin je karotenoid se silnými antioxidačními účinky, který má až 500krát vyšší antioxidační aktivitu než vitamín E a 10x vyšší než beta karoten. Přispívá k rychlé regeneraci a mladistvému vzhledu pokožky. Účinnou pomocí při ochraně kůže před škodlivými vlivy nebezpečných volných radikálů je také vitamín E a C.

Chcete-li svou kůži chránit účinně, začněte s užíváním přípravků které obsahují zmíněné látky alespoň měsíc před plánovaným opalováním.

Příjemné procházky při cestě za zdravím přejme

farmaceutická asistentka Veronika Chrobáková (Příště o opalovacích krémech a jejich faktorech ochrany)

chránění a ohrožení živočišné naší oblasti

■ Ještě s námi žije...ropucha krátkonohá

Evropský areál rozšíření tohoto druhu se rozkládá i na našem území a přesto se jedná o naši nejvzácnější žabu. Zastihnout ji můžeme pouze u vody v nížinách a pahorkatinách.

Dosahuje délky pouze pět až šest centimetrů. Výrazný je její zlatý hrubetní proužek a zelená duhovka oka. Zajímavé je, že jako ostatní druhy žab neskáče, ale běhá. Rozmnožuje se až v pozdním jaru v mělkých tůňkách a kalužích, které později i vysychají. Způsobem života se od dalších druhů ropuch neliší.

Starších údajů z Lounska je

nedostatek. Pouze v jedné zprávě se uvádí její výskyt u Konětop. I novějších údajů je velmi málo. Z roku 1981 je doložen výskyt od Žatce a z roku 1985 od Lenešic, kam však byla vysazena.

Ropucha krátkonohá je jako silně ohrožený druh hodnocena nejenom u nás, ale i v Rusku, Rakousku a SRN.

Herbert Tichý

Žatecká brána v Lounech. Mědirytina A. Fesca okolo 1840. Velká 18,1 x 13,2 cm. Autor Wilhelm Kandler. Vyvolávací cena 500 Kč.